

EU revizori ukazuju na potrebu promene oporezivanja energije

Ember: Poskupljenje gasa zaustavilo dekarbonizaciju EU

Kako vlade u Evropi odgovaraju na energetske cenovne cunامي?

Cenovni cunami

EK konačno predstavila novu zelenu taksonomiju za gas i nuklearke

15 država EU subvencioniraju fosilna goriva više nego obnovljivu energiju

Eksperti traže hitnu promenu pravila tržišta električne energije

Ember: Poskupljenje gasa zaustavilo dekarbonizaciju EU	OVDE
EK konačno predstavila novu zelenu taksonomiju za gas i nuklearke	OVDE
Eksperti traže hitnu promenu pravila tržišta električne energije	OVDE
EU revizori ukazuju na potrebu promene oporezivanja energije	OVDE
Kako vlade u Evropi odgovaraju na energetske cenovni cunami?.....	OVDE
Cena emisije tone CO2 nadomak 100 evra	OVDE
Evropa: Prosečna cena električne energije za dan unapred - nedelja 24- 30 januar 2022.	OVDE
Prosečne kliring cene električne eneregije u JIE – nedelja 24-30 januar 2022.	OVDE
Spot cene električne energije u JI Evropi završile godinu na rekordnim nivoima	OVDE
JIE: Kliring cene električne eneregije u decembru 2021.	OVDE
Slovenija: 200 miliona evra za domaćinstva i privredu	OVDE
Sporazum Poljske i Češke oko rudnika lignita Turov	OVDE
IEA očekuje spot cene gasa od 79,5 EUR/MWh 2022. godine	OVDE
Britanski regulator predlaže kvartalno ažuriranje cena	OVDE
Regulator odbio predlog finansiranja kabla između Francuske i Britanije	OVDE
Bugarski regulator odobrio smanjenje cena gasa	OVDE
15 država EU subvencionise fosilna goriva više nego obnovljivu energiju	OVDE
Sankcije Zapada Rusiji mogle bi imati efekat bumeranga	OVDE

Ember: Poskupljenje gasa zaustavilo dekarbonizaciju EU

LONDON - Napori Evropske unije da postupno ukine zagađujuću energiju iz uglja zaustavljeni su skokom cena gasa, pokazuje nova analiza podataka o tržištu električne energije za 2021. koju je objavio finansijski analitički centar Ember.

Proteklih godina, energija uglja u Evropi tradicionalno je zamenjivana obnovljivim izvorima energije (OIE) i prirodnim gasom, "međutim, kao rezultat skokovitih cena gasa u drugoj polovini 2021. godine, novi OIE zamenili su fosilni gas", navodi Ember u svom šestom godišnjem [pregledu](#) European Electricity, objavljenom 1. februara.

Cene gasa porasle su 585 odsto u 2021., "što je rezultiralo jednim od najvećih cenovnih šokova u sektoru energije od OPEC-ovog naftnog embarga iz 1973.", konstatuje Ember. Kao posledica toga, cena proizvodnje električne energije iz postrojenja na fosilni gas skočila je sedam puta, što je dovelo do vrtoglavog rasta cena struje u Evropi.

Kao rezultat toga, Emberovi istraživači su utvrdili da je energija uglja opala za samo 3% od 2019. do 2021. godine, u poređenju sa 29% u prethodne dve godine.

Ali ovakve brojke se više ne vide u Emberovom pregledu električne energije za 2021. Prema izveštaju, udeo uglja i gasa u miksu proizvodnje

električne energije u EU u 2021. iznosio je 37%, što je svega dva odsto manje u odnosu na udeo od 39% postignut u 2019. U međuvremenu, obnovljivi izvori energije proizveli su 37% električne energije u EU, dok je udeo nuklearne energije iznosio 26%.

EMBER

About - Resea

Tokom posljednje dve godine proizvodnja uglja je opala u Španiji (-42%) i Grčkoj (-43%), ali je to nadoknađeno povećanjem u drugim zemljama poput Irske i Poljske, saopštio je Ember.

„Proizvodnja energije iz uglja u Poljskoj porasla je za 7% (+8 TWh) od 2019., a ta zemlja je čak postala neto izvoznik električne energije od avgusta 2021. nakon 53 kontinuirana meseca uvoza”, navodi se u studiji.

Izveštaj Embera takođe je u suprotnosti sa tvrdnjama da obnovljivi izvori energije nisu davali rezultate tokom gasne krize, navodeći da vetar i solarna energija postavljaju nove rekorde svakog meseca u drugoj polovini godine, osim septembra.

“Energija vetra i sunca dostigla su još jedan novi rekord u 2021. (547 TWh), po prvi put generirajući više električne energije nego prirodni gas (524 TWh), uprkos skromnom rastu zbog manjih brzina vetra. Konkretno, solarna energija cveta i na severu i na jugu Evrope, proizvodeći 27% više energije u 2021. nego 2019. i udvostručujući se u Holandiji i Španiji u tom periodu.”

EK konačno predstavila novu zelenu taksonomiju za gas i nuklearke

BRISSEL - Evropska komisija je u sredu predložila pravila koja dozvoljavaju da neke gasne i nuklearne elektrane budu označene kao zelene investicije, uz manje izmene u odnosu na prvobitni nacrt predloga, javljaju agencije.

Brisel više od godinu dana pokušava da reši da li gas i nuklearna energija treba da budu označeni kao zelene u taksonomiji EU, pravilniku koji definiše koja ulaganja mogu da se plasiraju kao povoljna za klimu.

U konačnim pravilima, Komisija je potvrdila planove za označavanje i gasnih i nuklearnih elektrana kao održivih investicija, pod uslovom da ispunjavaju određene kriterijume.

Za izgradnju nuklearke projekti će morati da obezbede građevinsku dozvolu do 2045., a produženje veka postojećih postrojenja mora biti odobreno pre 2040. Kad je reč o gasu, gornja granica ispuštanja CO2 postavljena je na manje od 100 gr/kWh, što ne zadovoljava ni jedna postojeća tehnologija. Zato je određen

prelazni period pa će elektrane koje dobiju dozvolu do 2030. smeti da ispuštaju 270 gr/kWh.

Pravila i zahtev za postupnim sagorevanjem više niskougljeničnih gasova, počevši od 2026. do potpunog prelaska na niskougljenični gas 2035.

Plan je naišao na kritiku aktivista kampanja i nekih vlada, a zemlje EU su podeljene oko toga da li goriva treba računati kao zelena.

Četiri zemlje su 1. februara pisale Komisiji pozivajući je da isključi prirodni gas, navodeći "nedostatak naučnih dokaza" za označavanje goriva kao zelenog. Austrija i Luksemburg zapretili su pravnim postupkom ako EU označi nuklearnu energiju kao održivu.

Velika većina, odnosno 20 zemalja EU - od ukupno 27 - ili većina od 700 poslanika Evropskog parlamenta mogla bi staviti veto na konačna pravila, tokom četvoromesečnog perioda kontrole nakon što budu objavljena.

Eksperti traže hitnu promenu pravila tržišta električne energije

BRISEL - Dvojica uglednih evropskih eksperata u oblasti obnovljivih izvora energije (OIE) u tekstu za **Euractiv** zahtevaju hitnu promenu pravila tržišta električne energije i pokazuju da građanin EU, konkretno Nemačke, zbog načina određivanja cena struje, trenutno dopunjuje profit proizvođačima OIE sa jednim evrom dnevno.

Postojeći rast cena električne energije podstaknut gasnom krizom čini reformu pravila tržišta električne energije u EU hitnijom nego ikad, upozoravaju Majk Par (Mike Parr) i Dajmon Minet (Simon Minett), konsultanti u oblasti OIE.

Agencija EU za saradnju energetske regulatora (ACER) ima od prošlog oktobra zadatak da preispita funkcionisanje ovog tržišta, s obzirom na skok cena električne energije. U svom preliminarnom izveštaju objavljenom u novembru, ACER predviđa da će visoke cene električne energije (90 do 160 evra/MWh) u Evropi ostati na snazi još najmanje dve godine.

Ova prognoza se ogleda u odluci vlasnika OIE da hedžuju (zaštite cene) za 3. kvartal 2022. na oko 90 €/MWh (izvor: EEX).

Dok priprema reviziju, ACER bi mogao uzeti u obzir činjenicu da su građanin EU zbog trenutnih tržišnih struktura dva puta „oporezovani“: jednom putem PDV-a, elementa u svim računima za struju, i dva puta kroz povećanje cena električne energije koje donosi ekstra profite proizvođačima „zelene energije“ i u nekim slučajevima vladama, navode autori.

Ova neplanirana dobit je direktan rezultat sistema graničnih cena koji se koristi za „formiranje“ veleprodajne cene električne energije u svim zemljama članicama EU.

Pod graničnim cenama, cena najskupljeg proizvođača, (trenutno gasnih elektrana) definiše cenu za sve generatore.

OIE subvencije

Autori ukazuju da je između 2000. i 2014. godine, većina OIE plaćena putem „feed-in-tarifa“ (FITs), direktne subvencije koja nije povezana s veleprodajnim tržišnim cenama. Zatim su se dogodile dve promene.

Prvo, od 2014. godine (u Nemačkoj) projekti OIE prebačeni su u sistem direktnog marketinga. Prema ovome, proizvođač OIE prodaje električnu energiju direktno na veletržištu.

Zatim se plaća “tržišna premija” kako bi se pokrila razlika između referentne cene OIE (koju je definisala vlada) i veleprodajne tržišne cene (u proseku mesečno).

Pretpostavka je bila da će u doglednoj budućnosti veleprodajne cene biti mnogo niže od cene OIE. Otuda potreba za „tržišnom premijom“. Nije uzeto u obzir ono što se sada događa da će prosečne veleprodajne cene veće od referentnih cena iz obnovljivih izvora.

Druge zemlje u sličnom vremenskom okviru, kao što su Španija i Velika Britanija, kombinuju aukcije sa sistemom ugovora za razliku (CfD). Prema CfD-ovima, pobednici aukcije prodaju svoju električnu energiju direktno na veleprodajnim tržištima. Međutim, ako su veleprodajne cene u bilo kojem trenutku manje od ostvarene cene aukcije, vlada plaća razliku.

Ako su veleprodajne cene veće od aukcijskih, novac teče od vlasnika OIE u vladu. Pod takvim sistemom energetske kompanije ne ostvaruju nikakve ekstra profite.

Nemački institut za ekonomska istraživanja (DIW) je 2018. objavio rad u kojem se zalaže za korišćenje CfD-a za sve buduće projekte OIE u Nemačkoj jer bi to dovelo do nižih troškova za potrošače električne energije. Nemačka vlada je 2020. odbacila predlog Bundesrata iz 2020. za uvođenje CfD-a za projekte vetroelektrana na moru.

Koja je šteta visokih cena?

Visoke veleprodajne cene električne energije koje trenutno postoje u EU pogoduju jednoj od dve grupe: kompanijama s OIE ili vladama koje finansiraju OIE putem aukcija i CfD-a.

Od septembra 2021. veleprodajne cene električne energije u većini zemalja članica kretale su se između 150 i 250 evra/MWh.

Ovo je u suprotnosti sa aukcijskim cenama za vetar i PV od oko 50-60 €/MWh odnosno 35-50 €/MWh (Nemačka i Španija).

U većini država članica EU, kada su nivelisani troškovi OIE (LCOE) bili veći od „normalnih“ veleprodajnih cena (od 1990. do septembra 2021.), građani su bili pozvani da finansiraju razliku, odnosno razlika je socijalizovana u interesu dekarbonizacije energetskog sektora.

Ako se način na koji se formiraju veleprodajne cene promeni na prelazak na cenu korpe izvora, niži troškovi OIE će imati silazni uticaj na veleprodajne cene čak i ako su cene gasa visoke, ukazuju Par i Minet.

U Nemačkoj (i proporcionalno u drugim zemljama) građani finansiraju vlasnike OIE preko ovih vanrednih profita u iznosu od 10 do 50 miliona evra dnevno, odnosno oko 1 evra dnevno po domaćinstvu (u Nemačkoj) – daleko više od smanjenja njihove EEG naknade, konstatuju autori.

EU revizori ukazuju na potrebu promene oporezivanja energije

BRISSEL - Oporezivanje energije, politike cena ugljenika i subvencioniranja fosilnih goriva moraju biti bliže usklađeni ako Evropska unija želi postići svoje klimatske ciljeve za 2030., rekli su revizori EU u novom izveštaju objavljenom 31. januara, prenosi **Evractiv**.

Prema trenutnoj EU Direktivi o oporezivanju energije, izvori energije koji zagađuju mogu imati poresku prednost u poređenju s onima koji su ugljenično efikasniji, navodi se u izveštaju Evropskog revizorskog suda (ECA).

EUROPEAN
COURT
OF AUDITORS

"Na primer, uglj se oporezuje manje od prirodnog gasa, a neka fosilna goriva se oporezuju znatno manje od električne energije", navodi ECA.

Uglj se u proseku oporezuje 2,9 evra po megavat satu, dok se prirodni gas oporezuje 7 evra/MWh. Za poređenje, električna energija se oporezuje 32,1 €/MWh, navodi se u izveštaju.

Subvencije za fosilna goriva

Štaviše, subvencije za fosilna goriva – poput niskih poreza na benzin i dizel – ostale su konstantne tokom poslednje decenije, uprkos obaveza Evropske komisije i nekih država članica EU da ih postupno ukinu.

Sveukupno, subvencije za fosilna goriva iznose više od 55 milijardi evra godišnje, a 15 država članica EU troši više na subvencije za fosilna goriva nego na subvencije za obnovljivu energiju, primetili su revizori.

Evropska komisija to priznaje. U julu prošle godine predložila je reviziju direktive EU o oporezivanju energije, koja postavlja minimalne poreske stope za energiju, uključujući transportna goriva i električnu energiju.

Direktiva je poslednji put ažurirana pre gotovo 20 godina i sada je "potpuno neusklađena s našim klimatskim ambicijama", priznao je EU komesar za privredu Paolo Ćentiloni (Gentiloni).

Središnji deo reforme je predlog da se sistem oporezivanja na nivou EU na temelju količine – ili evra po litri – prebaci na poreski sistem koji se temelji na energetsom sadržaju ili gigadžulima.

"Pokušavamo podstaknuti korišćenje biogoriva, tako da prelaskom na poresku osnovicu prema energetsom sadržaju ispravljamo ovu skrivenu prednost na fosilna goriva", objasnio je zvaničnik EU. To je zato što jedna litra biogoriva obično ima niži energetska sadržaj od benzina ili dizela iako se primenjuje ista poreska stopa.

Revizija Direktive o oporezivanju energije biće politički teška jer zahteva jednoglasnost među državama članicama EU, što znači da jedna država EU može staviti veto na reformu.

A neki su već izrazili rezervu. Češka je, na primer, upozorila na društvene posledice iznenadnog prelaza na zelenije oporezivanje.

"Češka odbija sve predloge koji bi mogli dovesti do viših cena energenata i električne energije", rekao je u decembru portparol češkog ministarstva finansija za **Evractiv**.

"Postoji pretnja masovnog otpora ako s tim predlozima izađemo previše energično i ako ih pokušamo brzo implementirati u privrednu stvarnost", dodao je Ondžej Kovarík, češki evroparlamentarac.

Za najsiromašnije u Češkoj i Slovačkoj potrošnja za energiju može predstavljati više od 20 odsto njihovih prihoda, primetili su revizori EU.

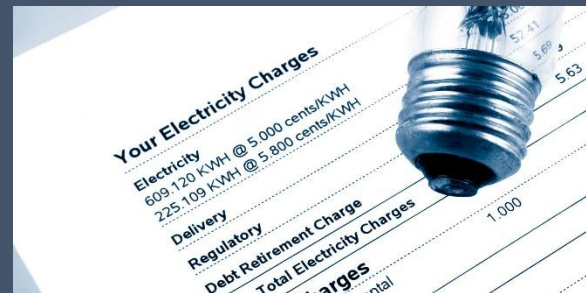
Kako bi ublažili rizik od odbijanja poreskih reformi, revizori su ukazali na niz rešenja, kao što su "smanjenje ostalih poreza" ili "primena mera preraspodele" poput kompenzacije za najugroženija domaćinstva.

"Glavni je izazov, po našem mišljenju, kako ojačati veze između regulatornih i finansijskih mera i pronaći pravu mešavinu između njih," rekao je Viorel Ștefan, član Evropskog revizorskog suda odgovoran za reviziju.

Kako vlade u Evropi odgovaraju na energetske cenovne cunامي

LONDON - Sve brojnije evropske države donose rešenje za ublažavanje krize visokih računa za energiju koja je pogurala inflaciju u Evropi na rekordne visine.

The Guardian kritikuje vladu Borisa Džonsona za nečinjenje, jer se očekuje da će tamošnji energetske regulator u narednim danima objaviti znatno povećanje cene električne energije i prirodni gas, koje će domaćinstvima taj dualni račun povećati na 2.000 funti godišnje.

Računa se da će britanska domaćinstva za energiju plaćati 54% više nego 2020., prema kalkulaciji Bank of America.

Laburisti predlažu da se daju subvencije koje bi se finansirale iz profita na eksploataciju nafte i gasa u Severnom moru.

Šta rade drugi

U potrazi za rešenjima, među prvima je reagovala **Holandija** smanjujući u oktobru porez na energiju, što bi domaćinstva godišnje trebalo da donese uštedu od po 400 evra. Tome treba dodati 150 miliona evra pomoći za bolju izolaciju domova. Daljnjih 500 miliona evra potrošiće se za kompenzaciju manjim firmama za niži porez na energiju. Te mere, koje će umanjiti budžet za 3,2 mlrd. evra, počele su se sprovoditi od 1. januara i trajaće godinu dana.

Francuska je takođe odlučila da smanji poreze kako bi obuzdala rast troškova domaćinstvima. Država je prisilila elektroprivredu EDF da smanji trošak i naplaćuje energiju solidno ispod tržišne cene. Mere su vredne 8 mlrd. evra.

Nemačka vlada planira da smanji u računima za struju namet na obnovljive izvore energije. Ove godine porez na OIE smanjiće se za domaćinstva s 6,5 na 3,7 evrocenti/kWh. Iz poreza na ugljenik država namerava pokriti nepodmirene namete na nivou 3,3 mlrd evra. Također, država je ponudila jednokratnu isplatu domaćinstvima u ukupnoj vrednosti 130 miliona evra i to na leto.

Austrija planira paket vredan 1,7 milijardu evra, koji podrazumeva vaučer povećan sa 150 na 300 evra nezaposlenima, kao i jednokratne isplate od po 150 evra domaćinstvima do maksimalnog iznosa obaveznih doprinosa za socijalno osiguranje.

Španija je reagovala prva, u oktobru smanjujući poreze na energiju domaćinstvima do maja, a novac će namaknuti oporezujući ekstra profit sektora elektroprivrede nastao od visokih cena struje. Porezom će prikupiti 2 milijarde evra.

Italijanska domaćinstva plaćaju najskuplje račune u Evropi. Vlada je smislila plan koji podrazumeva smanjenje poreza na prirodni gas za sve potrošače i smanjivanje subvencija za OIE, uz vaučere za siromašna domaćinstva. Takva pomoć domaćinstvima do marta će koštati 8,5 mlrd. evra.

Švedska je u januaru najavila finansijsku pomoć zimi za 1,8 miliona domaćinstva do 2.000 kWh potrošene energije.

Norveška je osigurala direktne subvencije domaćinstvima i obećala da će pokriti 80% troškova za električnu energiju kada je cena na tržištu iznad 70 norveških kruna/kWh u periodu od januara do marta.

Danska još odlučuje o merama, ali otprilike 800.000 domaćinstava moglo bi dobiti ček bez poreza. Takođe, tu je pomoć energetski siromašnim domaćinstvima, kao i onima koji se oslanjaju na grejanje na gas. Tačan iznos čeka odrediće parlament, piše **The Guardian**.

Rumuniji je odobrena šema ograničenja i subvencija za stambene i industrijske potrošače od 1. februara do kraja marta. Predviđa niže gornje cene električne energije i gasa, a za domaćinstva veće mesečne subvencije.

Subvencije će dobijati domaćinstva s potrošnjom manjom od 500 kWh (ranije 300 kWh), a cena električne energije je smanjena za petinu. Isto će vredeti i za sve socijalne ustanove (škole, bolnice...), ali po novom i za privredu. Mere su vredne 600 miliona evra, a odobrila ih je Evropska komisija.

Cena emisije tone CO2 nadomak 100 evra

LONDON/BRISSEL - Cena EU dozvola na tržištu ugljenika (eng. EUA) u petak, 5. fvebruara, je završila trgovanje na rekordno visokom nivou od iznad 96 evra, a analitičari očekuju da bi simbolična granica od 100 evra uskoro mogla biti probijena.

Cena CO2 porasla je za više od 200% od početka 2021., pored ostalog zbog faktora uključujući rastuće cene gasa koji su naveli neke proizvođače električne energije na prelazak na ugalj, piše **Euronews**.

Referentni EUA ugovor trgovao se u petak čak 97,50 eura po toni pre nego što je dan završio na 96,43 eura, što je najviši iznos od pokretanja tržišta ugljenika 2005. godine.

Analitičari kažu da je EUA od 100 evra nadohvat ruke – nivo koji takođe sugerije postojanje velikog interesa za ugovore o CO2 opcijama po toj ceni.

Poskupljenje ugljenika odvijalo se dok su kreatori politike EU prošle godine predstavili niz novih zakona za brže smanjenje emisija do

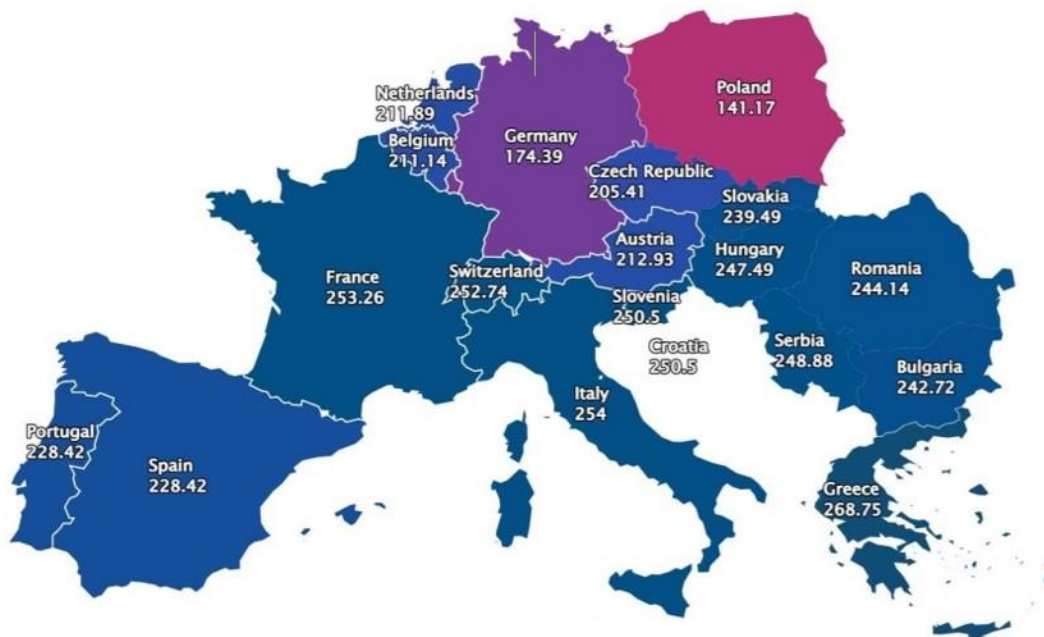
2030. – uključujući reformu tržišta za koju analitičari očekuju da će dodatno povećati cene CO2.

Prema procenama analitičara firm e Refinitiv cena EUA od 100 evra mogla bi ustalasati političku raspravu o tim politikama, kao i dovesti u pitanje cilj EU da smanji svoje emisije za 55% do 2030., u odnosu na nivoe iz 1990. godine.

Zemlje, uključujući Poljsku, rekle su da visoke cene CO2 pokreću špekulanti i pozvale EU da interveniše na tržištu. Druge države smatraju da je visoka cena CO2 ključna za postizanje klimatskih ciljeva i ukazuju na nedavnu procenu nadzornog tela za vrednosne papire EU da nema dokaza o zloupotrebama unutar ETS.

Uz cenu EUA od 100 evra, industrijske procene pokazuju da bi tehnologija hvatanja i skladištenja ugenjlika mogla biti isplativa u primenama uključujući rafinerije – iako bi druge tehnologije poput vodonika proizvedenog iz obnovljivih izvora energije zahjevale još veće troškove CO2.

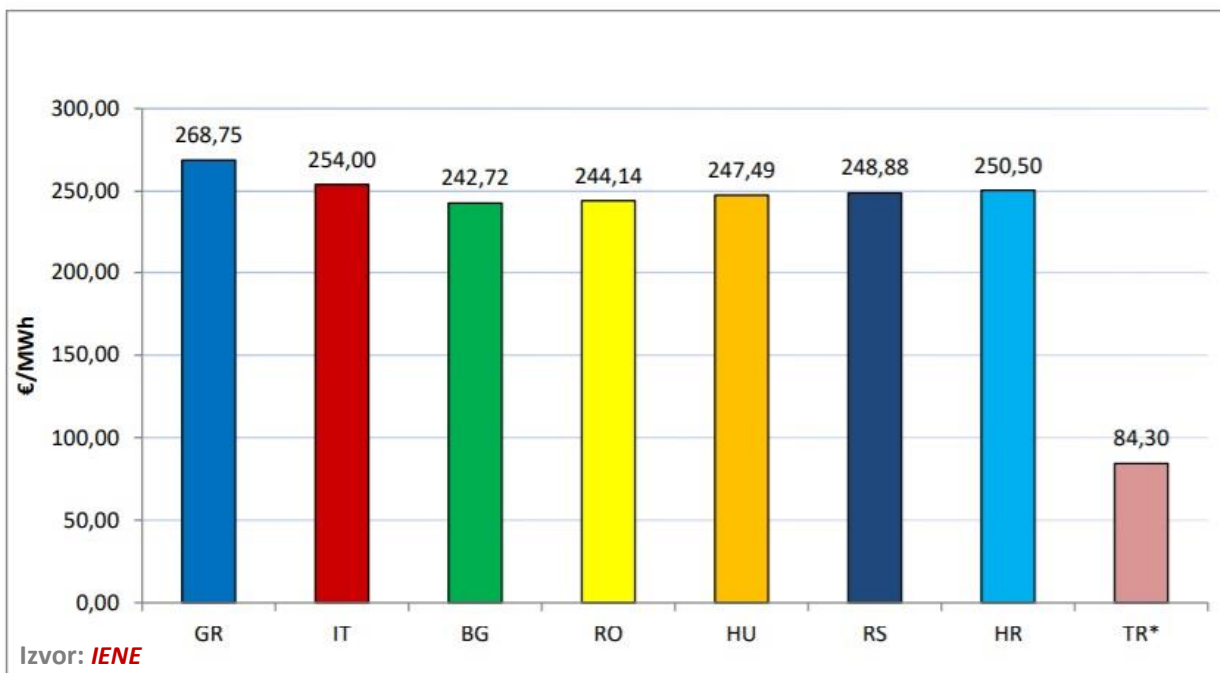
Evropa: Prosečna cena električne energije za dan unapred - nedelja 24-30 januar 2022.

Izvor: IENE

EUR/MWh

Prosečne kliring cene električne energije u JIE – nedelja 24-30 januar 2022.

Izvor: IENE

Spot cene električne energije u JI Evropi završile godinu na rekordnim nivoima

ATINA - Tokom decembra 2021., spot cene električne energije porasle su na svim tržištima jugoistočne Evrope osim Turske, vođene

povećanim troškovima proizvodnje, uz rast cena gasa, popevši se sa 91 €/MWh na 181 €/MWh, dok su troškovi emisija CO₂ trgovali između 73,3 – 88,9 €/toni CO₂, objavljuje u izveštaju od februara ove godine atinski Institut za energiju za Jugoistočnu Evropu (IENE).

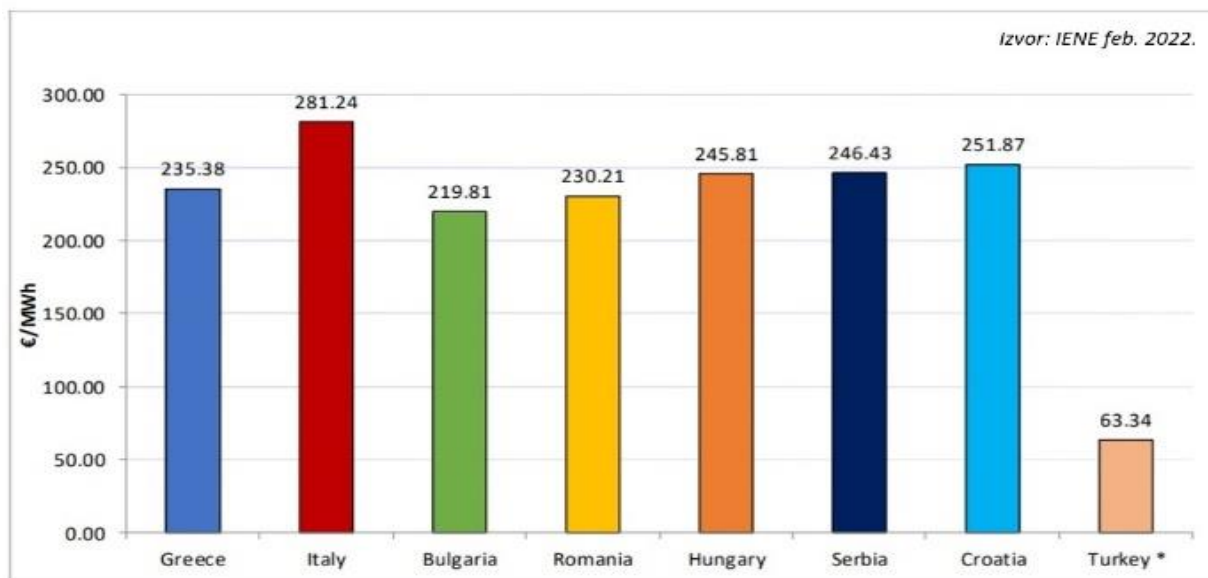
povećanim troškovima proizvodnje, uz rast cena gasa, popevši se sa 91 €/MWh na 181 €/MWh, dok su troškovi emisija CO₂ trgovali između 73,3 –

Osim toga, potražnja za električnom energijom širom regije porasla je na svim tržištima, posebno u Grčkoj, Bugarskoj, Srbiji i Hrvatskoj.

Doduše, veći doprinos hidroenergije i povećana proizvodnja iz varijabilnih obnovljivih izvora energije ograničili su dodatno povećanje cene električne energije.

Formirane su prosečne mesečne spot cene električne energije u JIE u rasponu od 219 – 251,87 €/MWh, uz ekstremom u Italiji od iznad 281€/MWh. (Tabela)

JIE: Kliring cene električne energije u decembru 2021.

Slovenija: 200 miliona evra za domaćinstva i privredu

LJUBLJANA - Vlada Slovenije je odobrila paket pomoći od 200 miliona evra za domaćinstva i kompanije za ublažavanje posledica poskupljenja energije, javlja 29. januara agencija **STA**.

Od 1. februara šema uključuje energetske vaučere za domaćinstva u iznosu od 10 miliona evra, pomoć kompanijama i poljoprivrenicima u vrednosti od 70 miliona evra, ukidanje naknade za elektromrežu na tri meseca, uz smanjenje akciza na struju, lož ulje i benzin na najniži dozvoljeni nivo, rekao je premijer Janez

Janša novinarima nakon prošlonedeljne sednice Vlade.

Akcize na struju biće prepolovljene, dok će akcize na gorivo biti smanjene za oko dva centa po litru za običan benzin, pet centi za dizel, osam centi za lož ulje i jedan cent po kubnom metru prirodnog gasa.

Kao rezultat ovih odricanja i rezova, Janša procenjuje da će računi za struju pasti za 30-35%.

Sporazum Poljske i Češke oko rudnika lignita Turov

PRAG - Poljski premijer Mateuš Moravjecki potpisao je 3. februara sporazum s češkim premijerom Petrom Fialom o nastavku rada poljskog rudnika lignita Turov, prenosi 5. februara pravni portal **Jurist**.

Premijeri su se sastali u Pragu i dogovorili da će zajednički sprovoditi i finansirati metode "kako bi se otkrili, minimizirali i sprečili posledice eksploatacije i naknadnih radova na sanaciji rudnika Turov".

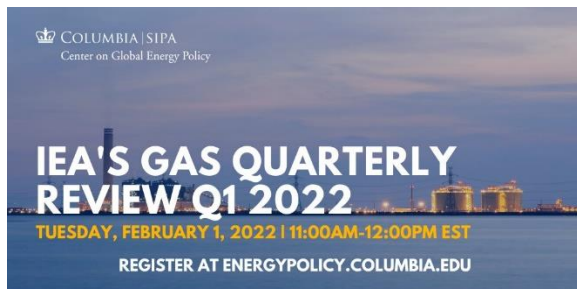

U bilateralnom sporazumu Češka je dopustila Poljskoj da nastavi s radom rudnika, koji je ključan za energetska sigurnost Poljske, u zamenu za plaćanje. Sporazum nameće stabilan mehanizam, koji obavezuje Poljsku i Češku, i pruža dodatnu pravnu zaštitu. Takođe obezbeđuje zadržavanje lokalnih radnih mesta i "osiguranje čistog vazduha i pristupa vodi, uz bolju zaštitu životne sredine s obe strane granice".

Poljska vlada pristala je da plati češkoj vladi 45 miliona evra u zamenu za povlačenje tužbe Praga protiv Varšave pred Sudom Evropske unije. Češka je podnela tužbu nakon što je Poljska nastavila s radom rudnika Turov kršeći prethodni nalog CJEU. Vrhovni sud EU tada je naložio Poljskoj "da plaća Evropskoj komisiji dnevnu kaznu od 500 000 eura".

IEA očekuje spot cene gasa od 79,5 EUR/MWh 2022. godine

PARIZ - Evropske spot cene gasa će verovatno u proseku iznositi 79,50 EUR/MWh 2022. godine i potencijalno će dostići nove rekordne vrednosti, pošto tekuća zategnutost tržišta produžava prošlogodišnje „okruženje visokih cena“, navodi Međunarodna agencija za energiju (IEA) u svom najnovijem kvartalnom izveštaju o prirodnom gasu objavljenom 1. februara.

Evropske cene mogle bi ove godine dostići novi rekord svih vremena zbog niskih nivoa skladišta i stalnog nedostatka zaliha, navodi IEA

Međutim, napominje se da bi cene trebalo da se snize u drugoj polovini godine zbog poboljšanja dostupnosti gasa.

Evropske cene za dan unapred na holandskom TTF čvorištu su u proseku iznosile više od 85 EUR/MWh u godini do kraja februara, dok su terminski ugovori za ostatak godine u proseku menjali vlasnika po ceni od 89 EUR/MWh.

Više uvoza

Ukupni evropski zahtevi za uvozom bili su pretpostavljeni da se povećaju za 2% na godišnjem nivou u 2022., podstaknuti potrebom da se popune iscrpljene zalihe.

Evropski nivoi skladišta su prema na 39% kapaciteta, u poređenju sa 52% u isto vreme prošle godine, prema najnovijim podacima Gas Infrastructure Europe.

U međuvremenu, uvoz LNG-a u Evropu u 2022. ostaće snažan, iznad 100 milijardi kubnih metara, iako neznatno niži od 107 milijardi kubika (bcm) dobijenih prošle godine, kada je uvoz smanjen za 4%.

Uvoz gasa bi se povećao uprkos očekivanom padu potražnje od više od 4% na 527 bcm, na pozadini projektovanog pada proizvodnje na gas od 6%, zahvaljujući snažnom rastu proizvodnje iz obnovljivih izvora i prelasku sa gasa na uglj vođen cenama.

Britanski regulator predlaže kvartalno ažuriranje cena

LONDON - Britanski energetske regulator Ofgem je otvorio konsultacije o predlogu za prelazak s polugodišnjeg na tromesečno ažuriranje gornje granice cena struje i gasa, "kao odgovor na skok veleprodajnih cena i njihovo kolebanje bez presedana".

Cene energije za milione britanskih domaćinstava skočiće od aprila pošto je energetske regulator saopštio da će podići gornju granicu najraširenijih tarifa za 54% nakon rekordnih cena gasa prošle godine.

Tromesečna ažuriranja – Ofgemova preferirana opcija – značajno bi smanjila rizik velikih oscilacija i donele potrošačima manje, ali češće promene, navodi regulator, prenosi **Reuters**.

Regulator odbio predlog finansiranja kabla između Francuske i Britanije

PARIZ – Francuski energetska regulator CRE saopštio je 28. januara da je odbio predlog o tome kako pokriti ulaganje u Gridlink interkonektor od 1,4 gigavata (GW) između francuske i britanske elektroenergetske mreže.

Sada postoje tri interkonektora, koji povezuju mreže Francuske i Britanije, sa kombinovanim kapacitetom od 3 GW. Treći je planiran za završetak ove godine.

GridLink interkonektor vredan 900 miliona evra, četvrta veza koja uključuje 140 km dug podmorski kabl, išla bi od Dankerka u severnoj Francuskoj do Kenta u južnoj Britaniji.

GridLink je aplicirao za izgradnju i rad svog interkonektora prema šemi regulacije Evropske unije koja štiti investitora od rizika nedovoljne profitabilnosti, osiguravajući povrat troškova ulaganja putem korisničkih tarifa.

CRE je rekao da je njihova odluka da odbije zahtev usledila nakon studije cene emisije ugljenika, evolucije miksa potrošnje energije i uticaja razdvajanja tržišta nakon što je Britanija napustila EU.

Sud EU podržao stav Vestagerove – bez kazne za Gasprom

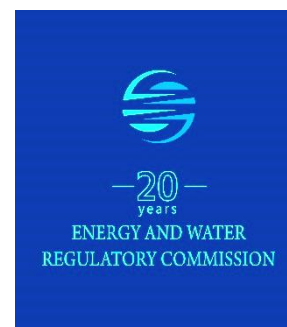
LUKSEMBURG - Opšti sud EU stao je u središtu na stranu šefice EU za konkurenciju Margrethe Vestager u njenom velikom antimonopolskom sporu protiv Gasproma, podržavši njenu glavnu odluku iz 2018. da prihvati obaveze ruskog energetske giganta i ne naplati novčanu kaznu.

Nakon osporavanja žalbe poljske državne energetske kompanije PGNiG, sudije su odlučile da odluka Evropske komisije ne sadrži nijednu od "proceduralnih ili suštinskih grešaka koje je tvrdio podnosilac predstavke".

U odluci iz 2018. Komisija je prihvatila ponudu Gasproma da se pozabavi problemima konkurencije identifikovanim u praksi kompanije na tržištima gasa Centralne i Istočne Evrope, prenosi *Politico*.

Bugarski regulator odobrio smanjenje cena gasa

SOFIJA - Bugarski energetska regulator (EWRC) odobrio je smanjenje veleprodajne cene prirodnog gasa za februar za 17,6 odsto, na 109,88 leva (63,3 dolara/56,2 evra) po MWh, prenosi *SeeNews*.

Cena koja je važila za januar iznosila je 133,41 leva po MWh.

Bugarski energetska propisi zahtevaju od Bulgargaza da odredi mesečnu cenu gasa.

EWRC ima konačnu

reč o predloženim promenama veleprodajne cene, po kojoj državna kompanija prodaje prirodni gas krajnjim snabdevačima i kupcima direktno povezanim na njegovu prenosnu mrežu.

15 država EU subvencionije fosilna goriva više nego obnovljivu energiju

BRISEL - Petnaest zemalja članica EU dalo je više subvencija fosilnim gorivima nego obnovljivim

izvorima energije (OIE) 2020. godine, uprkos njihovim klimatskim obavezama, objavio je Evropski revizorski sud u 31. januara.

U proseku, subvencije za obnovljivu energiju su veće od subvencija za fosilna goriva širom EU, ali postoje značajne razlike između zemalja EU.

U 2020. godini, Finska, Irska, Kipar, Belgija, Francuska, Grčka, Rumunija, Litvanija, Poljska, Bugarska, Švedska, Mađarska, Slovačka, Slovenija i Letonija izdvojile su više od prosjeka EU za subvencije za fosilna goriva — i sve iznad subvencija za OIE, prenosi EUobserver.

Subvencije za fosilna goriva iznosile su 55-58 milijardi evra godišnje od 2008. do 2019. godine, ali su dve trećine ovih subvencija bile u obliku oslobađanja od poreza ili smanjenja poreza.

Industrija, transport i poljoprivreda su sektori koji su najviše profitirali od subvencija EU za fosilna goriva.

Trenutno je samo desetak zemalja EU naznačilo nameru da postepeno ukine neke od postojećih subvencija za fosilna goriva — sa šest zemalja koje imaju određeni vremenski okvir za njihovo postepeno ukidanje.

U svom izveštaju, revizori navode da se 'besplatne dozvole' u okviru EU tržišta ugljenika takođe mogu smatrati subvencijama za fosilna goriva - jer uglavnom pokrivaju emisije iz upotrebe fosilnih goriva.

Sankcije Zapada Rusiji mogle bi imati efekat bumeranga

VAŠINGTON - SAD i Evropa ne vagaju direktne sankcije protiv ruskog izvoza nafte i prirodnog gasa kako ne bi mogli povećati ionako visoke troškove energije u Evropi, ali su zvaničnici naveli moguća široka ograničenja na transfer tehnologije i kontrolu izvoza u Rusiju, piše Wall Street Journal.

Takve sankcije, ako se primenjuju dovoljno široko, mogle bi ometati pristup ključnoj opremi i znanju svih kompanija koje posluju u Rusiji, uključujući jedinice i partnere zapadnih energetske kompanija.

Najizloženiji je britanski BP. Kompanija ima 19,7% udela u Rosnjeftu i tri zajednička preduzeća sa ruskom kompanijom. JPMorgan procenjuje da je oko 9% neto vrednosti imovine BP-a izloženo Rusiji.

Udeo Rosnjefta čini oko 30% BP-ove proizvodnje na konsolidovanoj osnovi.

Američki ExxonMobil poseduje 30% udela u projektu vrednom 12 milijardi dolara u blizini Sahalina, što je jedna od najvećih stranih investicija ikada u Rusiji. Na projekat uglavnom nije uticala prethodna runda sankcija iz 2014.

Anglo-holandski Shell poseduje 27,5% velikog gasnog projekta na moru u blizini Sahalina, koji je 50% u vlasništvu ruskog Gasproma i podmiruje oko 4% svetskog tržišta tečnog prirodnog gasa.

Trgovački divovi Trafigura, Vitol i Glencore su među najvećim trgovcima ruske nafte.

Trafigura je 2020. godine kupila 10% udela u Vostok Oil, gigantskom arktičkom naftnom projektu koji vodi Rosnjeft. Konzorcijum predvođen Vitolom preuzeo je 5% udela 2021.